

שם המחקר : המשמעות שמעניקים בני משפחה לחוויית החיים וההזדקנות עם בן משפחה בוגר עם מוגבלות

אינטלקטואלית

שנה : 2017

מס' קטלוגי : 123

שם החוקר: דר' טובה בנד-וינטרשטיין, דר' טל ארטן-ברמן, דר' הילה אביאלי

רשות המחקר: החוג לגרונטולוגיה ובי"ס לעבודה סוציאלית, אוניברסיטת חיפה.

מגבלות המחקר והמלצות למחקר המשך:

מחקר זה מרחיב את הידע הקיים אודות חוויית החיים ארוכת הטווח עם נכות אינטלקטואלית, עבור כל אחד מן הפרטים במשפחה ועבור המשפחה כחידה. עם זאת, ישנן מספר מגבלות שראוי להתייחס אליהן במחקר עתידי. ראשית, המחקר עסק בחוויית החיים של חברי המשפחה ובמארג היחסים המשפחתיים בנקודת זמן נתונה, כאשר בני המשפחה סיפקו את נקודות הזמן האחרות באמצעות מבט רטרוספקטיבי. למרות שלפרספקטיבה זאת ערך רב, ניתן ללמוד ולהעמיק בהבנת התופעה גם דרך מחקר אורך העוקב אחרי המשפחה בנקודות זמן שונות לאורך מהלך החיים ומאפשר להתוודע בזמן אמת כיצד אירועי חיים משמעותיים ושינויים התפתחותיים המתרחשים לאורך השנים מעצבים את החוויה האישית והמשפחתית של כל אחד מחברי המשפחה, והדינמיקה המשפחתית בכלל. כמו כן, על מנת להעמיק את ההבנה ביחס לתופעת ההזדקנות של משפחה עם מש"ה, יש לשקול לשלב בעתיד גם שיטות מחקר נוספות כגון מחקרי תוצאה כמותניים ומחקרי תצפית משתתפת אשר יסיעו לנו למפות תהליכים משפחתיים והשלכותיהם לאורך זמן. כך למשל ניתן לבחון בשיטות כמותניות ממדים שזוהו בדינימיקה המשפחתית כמו תפיסות תפקיד, ממדי דחק, השלכות הסתגלותיות והתנהגותיות, מחויבות וכדומה.

מגבלה נוספת קשורה לאופן גיוס המשתתפים; במסגרת המחקר הסתמכנו על שיטות דגימה מגוונות (דגימת קריטריון וכדור שלג) במטרה לגייס מגוון רחב של משפחות; אך יש לתת את הדעת כי יתכן והסתמכות על משפחות מתנדבות טומנת בחובה הטיה לחיוב (Callaham, Wears, Weber, Barton & Young, 1998). קרי, ייתכן כי המשפחות אשר בחרו להשתתף במחקר מתאפיינות באופן כללי במחויבות גבוהה לרווחת המשפחה

והאדם עם מוגבלות. במחקר עתידי יש לשקול להשתמש בשיטות גיוס נוספות אשר יתכן ויאפשרו ייצוג גם למשפחות פחות מעורבות ומחויבות.

בנוסף, כיוון שמחקר זה הינו רגיש ומורכב, כמו גם התקציב המוגבל, הייתה לנו במסגרתו האפשרות לראיין 10 יחידות משפחתיות ושלושה נציגים בכל יחידה משפחתית (אח, הורה והאדם עצמו). במחקר עתידי יש מקום לשקול להרחיב את המדגם ולראיין פרטים רבים ככל האפשר בכל יחידה משפחתית על מנת לקבל תמונה שלמה יותר על הדינמיקות המתקיימות בין חברי משפחה שונים בכל יחידה משפחתית. כמו כן, מחקר זה התמקד במשפחה הגרעינית. לאור הספרות וממצאי המחקר הנוכחי המדגישים את מקומם המשמעותי של בני משפחה אחרים (כגון דודים, חתנים, כלות ונכדים) שקולם נעדר במחקר זה והם לוקחים חלק בדינמיקות שנוצרות לאורך השנים בתוך המשפחה המתרחבת (Haley, & Perkins, 2004), יש מקום להכלילם במחקר עתידי ולבחון את ההשלכות ההדדיות שלהם על ה"הקול המשפחתי" וחוויית החיים במשפחות לאורך השנים.

לבסוף, מחקר זה כלל רק משפחות יהודיות. לאור מחקרים המדגישים את מקומה של הדת והתרבות בעיצוב הזהות והדינמיקה המשפחתית (Boszormenyi-Nagy, & Framo, 2013) יש מקום לדעתנו לבחון במחקרים נוספים גם משפחות מרקע אתני שונה (נוצרים, מוסלמים, יהודים חרדים וכדומה) ולבדוק את המשמעות שבני משפחה שונים נותנים לחוויית החיים תוך התייחסות לסוגיות של מגדר ותרבות. כמו כן, במסגרת המחקר נכללו משפחות של אנשים עם מגוון רחב של מש"ה מבלי להפריד בין סוגי המגבלה, יכולת תפקוד ומסגרת מגורים. במסגרת מחקר עתידי יתכן ויהיה מקום לבחון את התופעה בהתייחס לגורמים אלה.

- [למחקר המלא](#)
- [למאגר המחקרים של קרן שלם](#)
- [למאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)